

NBP

Narodowy Bank Polski

dr Joanna Kołodziej / Z-ca Dyrektora Departamentu Emisyjno - Skarbcowego

Perspektywy rozwoju rynku obrotu gotówkowego w Polsce

Warszawa / 5 września 2017

Agenda

- 1 Rynek obrotu gotówki w Polsce
    - Obieg i jego prognozy
    - Pobieranie i odprowadzanie banknotów oraz monet
    - Zwiększenie odprowadzeń monet niskich nominałów
  - 2 Kierunki rozwoju rynku obrotu gotówkowego
    - Rola uczestników rynku w systemie
    - Harmonogram działań
    - Wdrożenie
  - 3 Podsumowanie
-

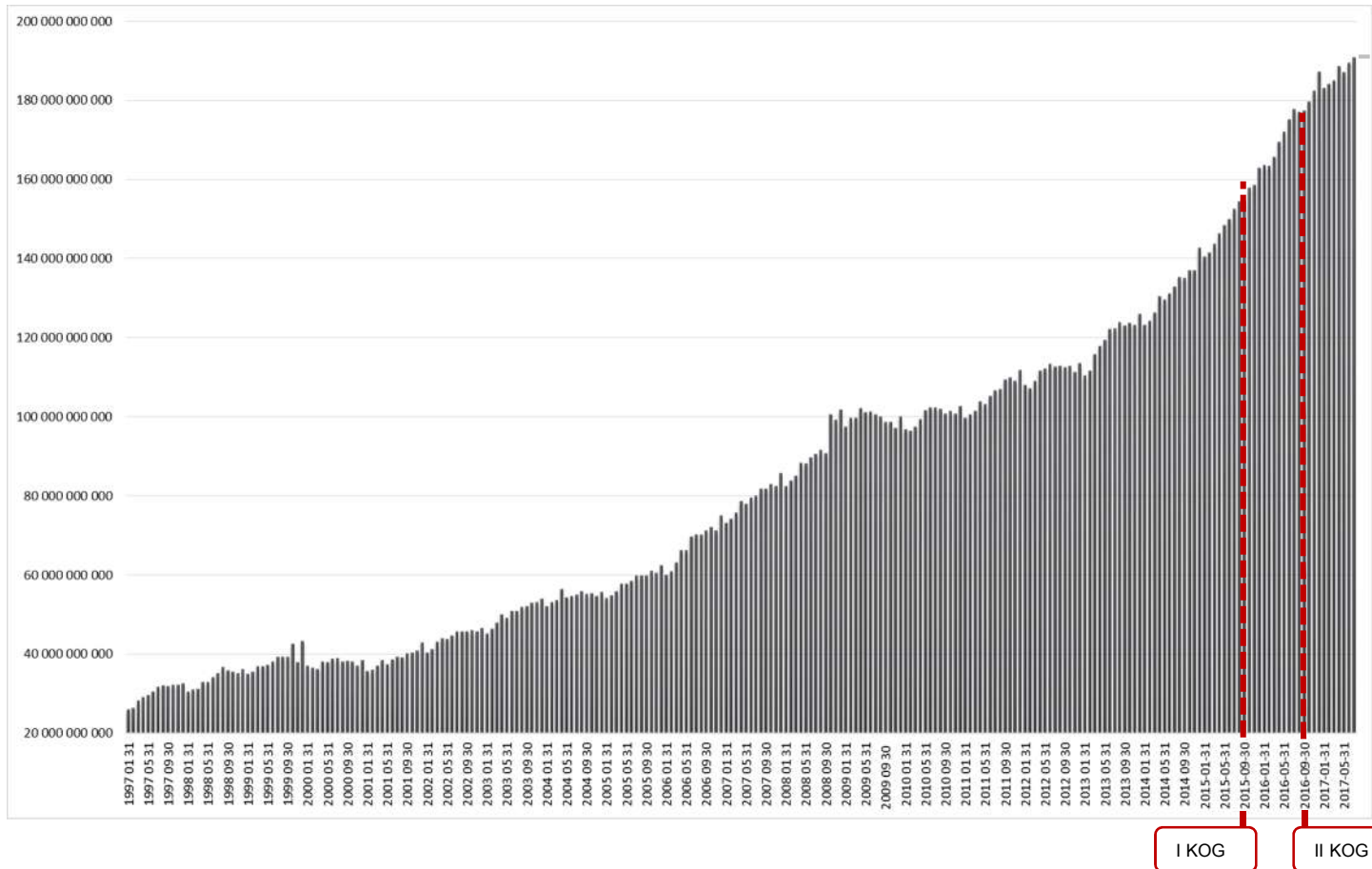
1.

Rynek obrotu gotówki w Polsce

Wartość obiegu

VII 2017
190,8 mld zł

Rok	Prognoza obiegu gotówkowego	
	zmiana w stosunku do roku poprzedzającego	mld zł
XII 2017	5%	196,7
XII 2018	6%	207,8

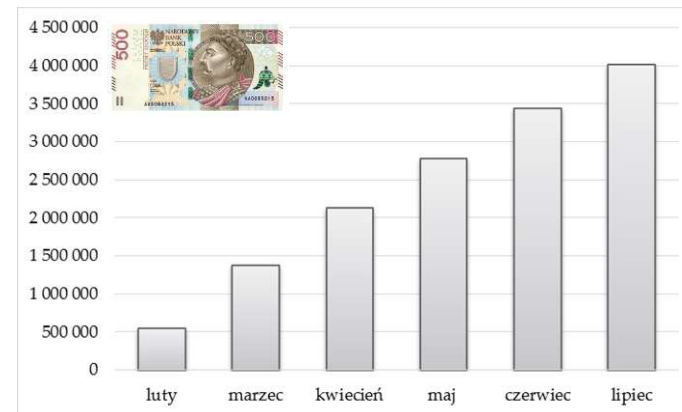
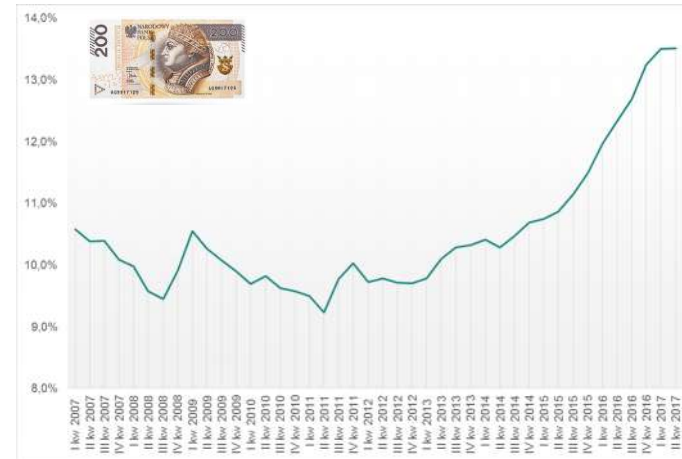
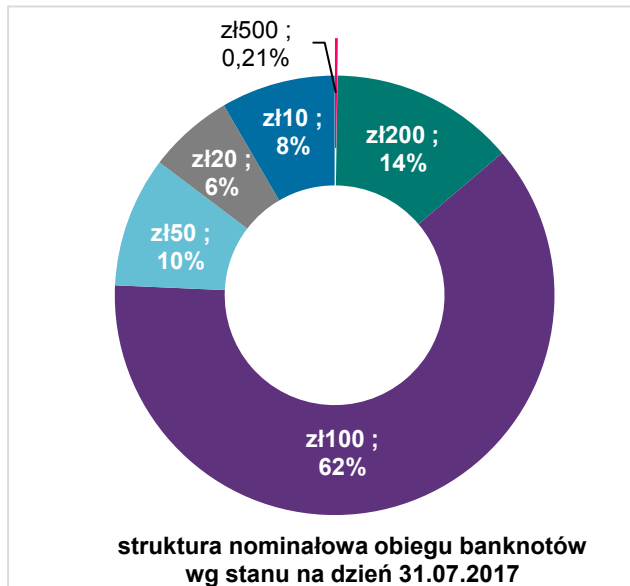
Prognozy obiegu nie stanowią oficjalnych prognoz NBP

I KOG

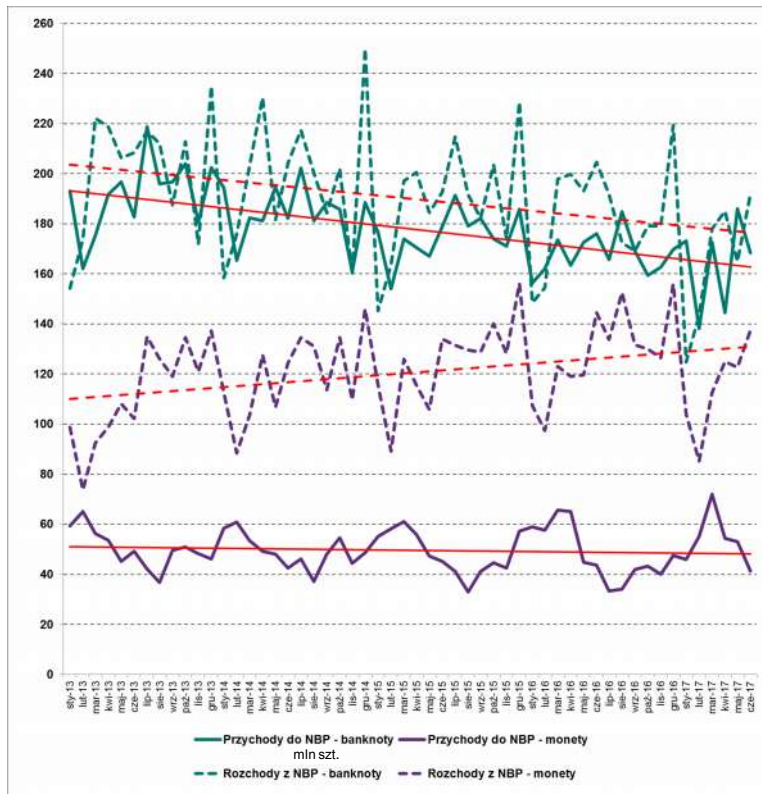
II KOG

Liczba banknotów w obiegu (31.07.2017)

- 1,9 mld szt. banknotów
- rosnący udział banknotów wysokich nominałów

Pobieranie i odprowadzanie waluty polskiej – trendy, rotacja

- trend malejący w przypadku banknotów i monet odprowadzanych do NBP
- wzrost skali recyrkulacji banknotów
- znaczne zapotrzebowanie na monety 1, 2, 5 groszy oraz nieproporcjonalnie mniejsza liczba odprowadzanych do NBP monet niskich nominałów

koniec kwartału	cykle	dni
	2	4
II kw. 08	2,21	166
II kw. 09	2,04	179
II kw. 10	2,04	179
II kw. 11	2,01	182
II kw. 12	1,91	191
II kw. 13	1,81	201
II kw. 14	1,69	217
II kw. 15	1,41	259
II kw. 16	1,23	297
II kw. 17	1,07	341

koniec kwartału	cykle	dni
	2	4
II kw. 08	0,03	10 513
II kw. 09	0,03	13 868
II kw. 10	0,04	9 390
II kw. 11	0,04	9 435
II kw. 12	0,04	9 218
II kw. 13	0,04	8 266
II kw. 14	0,04	8 444
II kw. 15	0,04	8 776
II kw. 16	0,04	9 433
II kw. 17	0,03	10 616

Odprowadzanie monet o wartości nominalnej 1, 2, 5 groszy – rozpatrywane rozwiązania

Analiza możliwych do wdrożenia mechanizmów usprawniających:

- ✓ stosowanie rozliczania pobrań i odprowadzeń monet wg ich wagi
- ✓ monety pobierane i odprowadzane pakowane luzem
- ✓ stosowanie automatów vendingowych do przyjmowania monet

Optymalizacja procesu odprowadzania monet

2.

Kierunki rozwoju rynku obrotu gotówkowego

Rola uczestników rynku obrotu gotówkowego w systemie

- emisja banknotów i monet
- zapewnienie bezpieczeństwa cyklu gotówkowego
- zarządzanie jakością gotówki na rynku
- niszczenie banknotów nienadających się do obiegu
- regulacja rynku
- standaryzacja i optymalizacja procesów na rynku obrotu gotówkowego

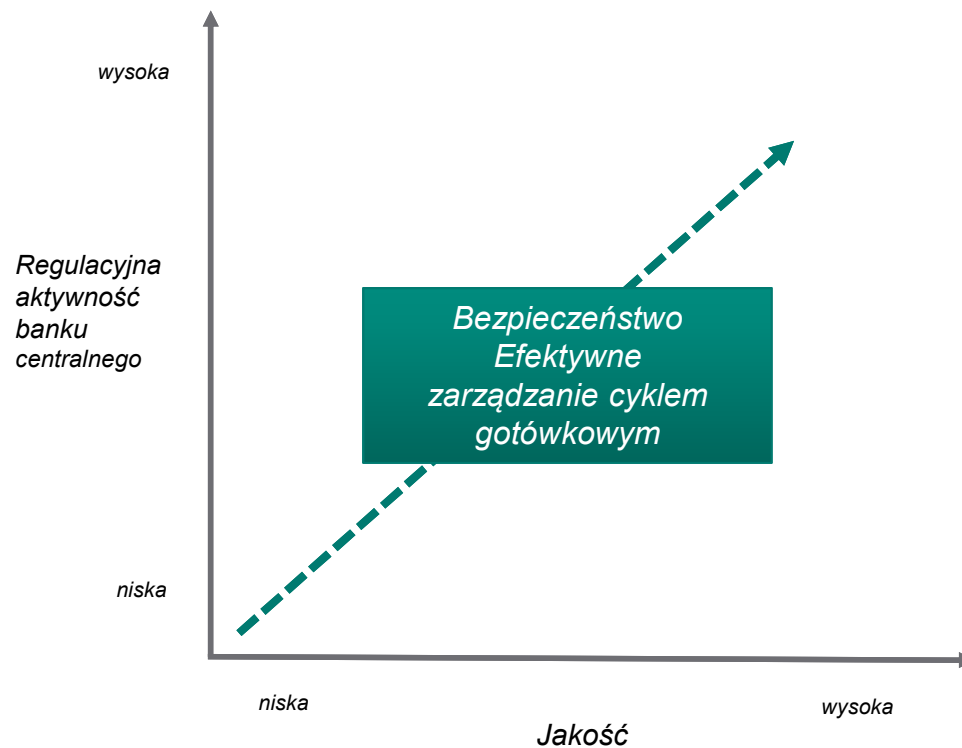

- pobieranie i odprowadzanie gotówki z/do NBP
- udostępnianie gotówki klientom
- procesowanie i transportowanie gotówki

CIT

Pespektywa NBP

- *zwiększenie wykrywalności liczby fałszerstw*
- *wzrost jakości banknotów w obiegu*
- *optymalizacja wielkości przechowywanej gotówki*
- *zmniejszenie ryzyka związanego z outsourcingiem*
- *jednolite zasady dla rynku*
- *wystandaryzowane procesy*
- *jednolita informacja nt. funkcjonowania rynku*

Funkcjonowanie rynku

1. **Bezpieczeństwo i jakość**
2. **Standaryzacja (unifikacja) procesów**
3. **Optymalizacja procesów**

- Kryteria jakości obiegowej banknotów
- Testy urządzeń
- Sprawozdawczość kwartalna
- Wieloorientacyjne sortowanie banknotów
- Odprowadzanie banknotów w jednym strumieniu
- Standardy GS1
- Standaryzacja zawartości opakowań banknotów pobieranych / odprowadzanych z/do NBP
- Nowe opakowania banknotów

Harmonogram działań 2018 - 2021

Czerwiec 2017

- ✓ Spotkanie w NBP z uczestnikami rynku nt. planowanych zmian

Lipiec 2018

- Kryteria jakości obieguj i testy urządzeń
- Jeden strumień
- Wielorientacyjne sortowanie
- Kwartalne sprawozdania
- Pilotaż standardowej zawartości worka
- Pilotaż nowych opakowań

Kwiecień 2019

- GS1 w NBP
- Standardowa zawartość worka + opłaty za niestandardowe opakowanie

Październik 2019

- Zaopatrywanie banków realizowane przez 11 O/O NBP

Styczeń 2020

- GS1 u producentów

Styczeń 2021

- GS1 na rynku
- Nowe opakowania (pojemniki)

Lipiec 2018

Odprowadzanie banknotów w jednym strumieniu

(bez podziału na banknoty nadające się do obiegu i nienadające się do obiegu, z wydzieleniem banknotów nienadających się do maszynowego sortowania)

Wieloorientacyjne sortowanie

1. **Bezpieczeństwo i jakość**
2. **Standaryzacja (unifikacja) procesów**
3. **Optymalizacja procesów**

Korzyści:

- ✓ *uproszczenie procesu odprowadzania banknotów*
- ✓ *rezygnacja z konieczności administrowania i ewidencjonowania banknotów, w podziale na banknoty nadające się i nienadające się do obiegu*
- ✓ *rezygnacja z konieczności wydzielenia banknotów nienadających się do obiegu już na etapie ustalania wpłat*
- ✓ *rezygnacja z wielokrotnego sortowania tych samych banknotów, a tym samym wydłużenie żywotności banknotów*
- ✓ *zmniejszenie pracochłonności procesu sortowania przy jednocześnie zwiększonej wydajności urządzeń oraz optymalizacji logistyki gotówki*
- ✓ *zmniejszenie zużycia materiałów eksploatacyjnych i opakowań*
- ✓ *znaczna oszczędność czasu dla podmiotów realizujących obsługę gotówkową (wykonywane obecnie układanie banknotów w jednej orientacji ręcznie lub z wykorzystaniem liczarek)*
- ✓ *zmniejszenie udziału kosztów sortowania na orientację w ogólnym koszcie procesowania*

Koszty:

- adaptacja urządzeń
- dostosowanie procedur, szkolenie pracowników
- wydzielenie strumienia banknotów na potrzeby klientów banków
- kampania informacyjna

Lipiec 2018

Kwartalna sprawozdawczość

w zakresie liczby urządzeń, przeliczania i sortowania banknotów i monet oraz ich ponownego wprowadzania do obrotu

- ✓ sprawozdania będą przekazywane do NBP drogą elektroniczną (prace nad wykorzystaniem Portalu internetowego Systemu Informacji Sprawozdawczej „SIS”)
- ✓ instrukcja wypełniania sprawozdania przesłana w sierpniu br. do banków

Uwzględnienie informacji nt. terminu przeprowadzenia testów urządzeń

Korzyści:

- ✓ efektywne zarządzanie zapasami przechowywanej gotówki

1. **Bezpieczeństwo i jakość**
2. **Standaryzacja (unifikacja) procesów**
3. **Optymalizacja procesów**

Koszty:

- pozyskanie wymaganych danych

Lipiec 2018 – styczeń 2021

1) Pilotaż standardowej zawartości worka

Pobieranie banknotów z NBP → wiązka

Odprowadzanie banknotów do NBP → paczka

- sprawne rozliczanie różnic
- większe bezpieczeństwo w związku formowaniem opakowania zbiorczego przez jednego pracownika
- niższe koszty materiałów eksploatacyjnych (brak konieczności foliowania)

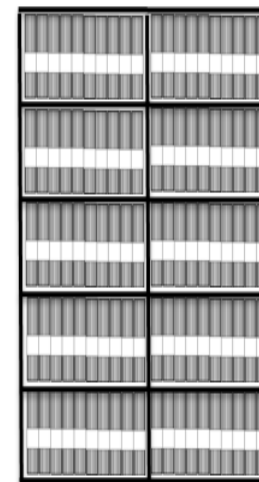
2) Pilotaż nowych pojemników

1 pojemnik = 1 bank = 1 nominał

1. **Bezpieczeństwo i jakość**
2. **Standaryzacja (unifikacja) procesów**
3. **Optymalizacja procesów**

Korzyści:

- ✓ bezpieczne przechowywanie i transportowanie banknotów (przegrody zabezpieczające banknoty przed uszkodzeniami oraz przesuwaniem się; transparentna pokrywa)
- ✓ zmniejszenie kosztów opakowań w dłuższym okresie z uwagi na trwałość materiału
- ✓ zmniejszenie kosztów obróbki gotówki, w tym zmniejszenie liczby niezbędnych materiałów eksploatacyjnych
- ✓ standaryzacja zaopatrywania
- ✓ zwiększenie efektywności maszynowego przeliczania i sortowania banknotów
- ✓ automatyzacja

rys. poglądowy

Kwiecień 2019 standardy GS1 w NBP

Korzyści:

- ✓ wyeliminowanie większości dokumentacji papierowej, zminimalizowanie ryzyka błędu ludzkiego (ręczne wprowadzanie danych)
- ✓ zastąpienie wybranych czynności manualnych automatycznymi
- ✓ automatyzacja identyfikacji jednostek opakowaniowych i gromadzenia danych w systemach
- ✓ automatyzacja kontroli na przyjęciu i wydaniu (skanowanie kodów kreskowych z opakowań) oraz rejestracja wchodzącej i wychodzącej gotówki
- ✓ aktualizacja stanów ilościowych oraz statusów jednostek opakowaniowych na stanach skarbcowych
- ✓ zarządzanie kolejnością wydawanych opakowań (monitoring stanów skarbcowych i kontrola depozytu NBP)

1. **Bezpieczeństwo i jakość**
2. **Standaryzacja (unifikacja) procesów**
3. **Optymalizacja procesów**

Koszty:

- zakup odpowiedniego sprzętu (czytniki kodów kreskowych, drukarki, materiały eksploatacyjne)
- szkolenie pracowników
- dostosowanie systemów IT (w przypadku SESCO – w gestii NBP)

Styczeń 2020 standardy GS1 u producentów znaków pieniężnych

Styczeń 2021 standardy GS1 w bankach

3.

Podsumowanie

1.

Bezpieczeństwo i jakość

współpraca

wymiana
informacji

zaangażowanie

inicjatywa

2.

**Standaryzacja
(unifikacja)
procesów**

3.

**Optymalizacja
procesów**

NBP

Narodowy Bank Polski

---

dr Joanna Kołodziej

Z-ca Dyrektora
Departamentu Emisyjno - Skarbcowego

sekretariat.des@nbp.pl

Narodowy Bank Polski

---

www.nbp.pl